

Főoldal > ... > Családi Ügyek, Öröklés > Házasság Felbontása És Különválás > Italy

Házasság felbontása és különválás

 Olaszország

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Melyek a házasság felbontásának feltételei?

A törvény határozza meg a házasság felbontására vonatkozó jogi előírásokat (lásd a 2. pontot). A bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a házasságot felbontó határozat kibocsátására vonatkozó jogi követelmények teljesülnek-e.

Ezeket az ellenőrzéseket akkor is le kell folytatni, ha a két házastárs közösen kérelmezi a házasság felbontását. A házastársak megállapodása önmagában nem jelent jogalapot a házasság felbontásához – valójában tehát Olaszországban a közös megegyezéssel történő válás intézménye nem ismert: a bíróság mindig köteles először a kérelem alapjául szolgáló tényeket megállapítani, mielőtt kimondja a házasság felbontását.

Ha a házasságkötésre a Polgári Törvénykönyv alapján került sor, a házasság felbontásával a házasság megszűnik, ha a felek egyházi esküvőt tartottak, és a házasságkötést a születési, házassági és halálozási anyakönyvbe is megfelelően bejegyezték, a válás annak polgári jogi hatásait szünteti meg. Az ügyész kötelezően részt vesz az eljárásban.

Források: Az 1978. augusztus 1-jei 436. számú, 1987. március 6-i 74. számú, és a 2015. május 6-i 55. sz. törvény által módosított 1970. december 1-jei 898. számú törvény.

2 Melyek a házasság felbontásának jogalapjai?

Bármely házastárs kérheti a házasság felbontását az alábbi okokból:

1) amennyiben az esküvőt követően a másik házastársat akár az esküvő előtt, akár az után elkövetett, különösen súlyos bűncselekmény miatt jogerősen:

- életfogytiglani vagy 15 évnél hosszabb szabadságvesztésre ítélték, amely több különálló, szándékosan elkövetett bűncselekmény miatt kiszabott büntetések összege is lehet, kivéve a politikai bűncselekményeket vagy a „különleges erkölcsi és társadalmi értékű indítékból” (*motivi di particolare valore morale e sociale*) elkövetett cselekményeket;

- szabadságvesztés-büntetésre ítélték vérfertőzés miatt (a büntető törvénykönyv 564. cikke) vagy a Btk. 609a. cikke (szexuális erőszak), 609c., 609d. vagy 609f. cikke szerinti szexuális bűncselekmények miatt (az említett cikkeket az 1996. február 15-i 66. számú törvény illesztette be a Btk-ba);

- szabadságvesztés-büntetésre ítélték gyermeke sérelmére elkövetett emberölésért vagy a házastárs vagy gyermeke sérelmére elkövetett emberölés kísérletéért;

- szabadságvesztés-büntetésre ítélték, amennyiben az adott személyt bűnösnek találták két vagy több rendbeli súlyos testi sértésért, családjával szembeni tartási kötelezettségei teljesítésének elmulasztásáért, családon belüli vagy kiskorúak sérelmére elkövetett bántalmazásért, vagy nem beszámítható személyek jogtalan befolyásolása miatt, kivéve, ha a házasság felbontását kérelmező személyt bűnsegély miatt szintén elítélték,

vagy ha a házastársak ismét együtt élnek;

2) azokban az esetekben, amikor:

- a másik házastársat felmentették az 1b.) és c.) pontokban említett vérfertőzés vagy szexuális erőszak vádja alól, ha a bíróság megállapítja, hogy az alperes nem alkalmas a családi élet folytatására vagy a családdal való együttélésre;

- a pár közös megegyezéssel vagy valamelyik fél kérelmére különváltan él megszakítás nélkül

1. legalább 12 hónapon át attól az időponttól számítva, amikor a pár a különválás iránti eljárásban megjelent a bíróság előtt;
2. közös megegyezéssel történő különválás esetén hat hónapon át, ideértve azt az esetet is, ha a pár vitatott bírósági határozatot illetően jut közös megegyezésre;
3. vagy hat hónappal az ügyvéd jelenlétében folytatott megbeszélést követően létrejött, a különválásról szóló megállapodásban meghatározott, hitelesített időpontot követően, vagy az anyakönyvvezető előtt megkötött, a különválásról szóló megállapodást megállapító okirat keltét követően.

- az 1b.) és c.) pontban felsorolt bűncselekmények valamelyikével kapcsolatos büntetőeljárást a bűncselekmény elévülése miatt megszüntették, de a valóperes bíróság megállapítja, hogy maga a bűncselekmény egyébként büntetőjogi felelősséggel járt volna;

- a vérfertőzés büntetvével kapcsolatos büntetőeljárás azzal a megállapítással zárult, hogy nem valósult meg büntetőjogi felelősség, mivel a cselekmény nem adott okot „közfelháborodásra”;

- a másik házastárs külföldi állampolgárként külföldön érvénytelenítette vagy felbontotta a házasságot, vagy külföldön új házasságot kötött;

- ha a házasságot nem hálták el;

- az egyik házastárs hivatalosan nemet változtatott: ebben az esetben a házasság felbontását a nemet változtatott személy vagy a másik házastárs is kérheti.

Összefoglalva, a „büntetőjogi” okoktól eltekintve (amelyek közé tartoznak a súlyos bűncselekményekért történő elítélésen túl azok az esetek is, amelyeknél korlátozott beszámítási képesség miatt a személyt jogerősen felmentik, a bűncselekmény elévülésének esetei, és azok az esetek, amelyeknél a vérfertőzés büntetőjogi felelősségének objektív követelménye hiányzik), a házasság felbontásának lehetséges jogalapjai: különválás; házasság érvénytelenítése, felbontása vagy a másik házastárs által külföldön kötött új házasság; ha a házasságot nem hálták el; ha valamelyik házastárs nemet változtat.

3 Melyek a házasság felbontásának jogkövetkezményei

3.1 a házasfelek közötti személyi jogi jogviszonyra (pl. a vezetéknevre) vonatkozóan?

A házasság felbontásának engedélyezése a következőket vonja maga után.

Először is megszűnik a házastársi jogviszony: a felek családi állapota újra egyedülálló lesz, és szabadon újránházassodhatnak.

A feleség elveszíti a férje vezetéknevét, amennyiben korábban felvette azt; kérésre azonban a bíróság engedélyezheti a nő számára, hogy férje vezetéknevét is megtartsa, ha ez igazolhatóan az ő vagy gyermekei védelemre érdemes okok miatt fennálló érdekét szolgálja.

A házasság felbontásával nem szűnnek meg a házastársi rokoni kötelékek, a házasság felbontása különösen nem szünteti meg a közvetlen rokonok közötti házasság tilalmát (a Polgári Törvénykönyv 87. cikkének (4) bekezdése).

Külföldi házastárs a házasság révén megszerzett állampolgárságot nem veszíti el.

3.2 a házasfelek vagyonának megosztására vonatkozóan?

A házasság felbontása megszünteti a törvény alapján létrejött vagyonszövetséget (*comunione legale*, amely a Polgári Törvénykönyv 179. cikkében felsorolt személyes tárgyak kivételével magában foglalja a házastársak által a házasság fennállása alatt együttesen vagy külön-külön vásárolt minden vagyontárgyat), és felszámolja a család szükségletei céljából képzett anyagi tartalékot (*fondo patrimoniale*). Ezen anyagi források azonban továbbra is léteznek, amíg a gyermekek el nem érik a nagykorúságot. A házasság felbontása nincs hatással az egyéb megállapodással szabályozott közös vagyonra (*comunione ordinaria*, például a házasságkötés előtt arányosan szerzett vagyonra, vagy a házasság fennállása alatt szerzett vagyonra, amennyiben a házasságkötéskor megállapították, hogy a házastársak vagyontól külön kezelik (*separazione dei beni*): az ilyen jellegű közös tulajdonra vonatkozó kötelezetket bármely házastárs kérelmére fel lehet bontani.

A kiskorú gyermekkel együtt élő szülő megkaphatja a jogot, hogy továbbra is a házaspár korábbi otthonában éljen, amennyiben az a gyermek érdekét szolgálja.

3.3 a házasfelek kiskorú gyermekeire vonatkozóan?

A házasság felbontását engedélyező bíróság a kiskorú gyermekek esetében közös felügyeleti jogot biztosít; a gyermekeket csak kivételes esetekben helyezik az egyik szülő kizárólagos felügyelete alá. A bíróság azt is megállapítja, hogy a kiskorú gyermek mennyi időt tölthet a nem vele élő szülővel; utasításokat ad a gyermek vagyonának kezelését illetően; valamint meghatározza a gyermektartáshoz való havi hozzájárulást, amelyet az együtt élő szülő számára kell kifizetni.

3.4 a másik házastárs felé fennálló tartásdíj-fizetési kötelezettségre vonatkozóan?

A házasság felbontásakor a bíróság az egyik fél kérelmére rendszeres tartásdíj megfizetését rendeli el azon fél számára, aki nem rendelkezik elegendő anyagi eszközzel, vagy aki objektív okokból nem tud elegendő bevételhez jutni. A tartásdíj-fizetési kötelezettség megszűnik, ha a jogosult újraházasodik. Ha mindkét fél egyetért, a támogatás egyetlen üggyel is kifizethető, valamely ingatlan tulajdonjogának a kedvezményezett házastárs részére történő átruházásával (a részleteket lásd itt: „[Tartási igények - Olaszország](#)”).

Azok a házastársak, akik különválás vagy a házasság felbontása esetén nem fizetnek tartásdíjat, megvalósítják a családtámogatás elmulasztása bűncselekményét (a büntető törvénykönyv 570. cikke).

Egyéb hatások: Az az elvált házastárs, aki nem házasodott újra, és tartásdíjra jogosult, szintén jogosult a másik házastársnak fizetett végkielégítésből való részesedésre. Volt házastárs halála esetén a megözvegyült volt házastárs jogosult bármely özvegyi nyugdíjra vagy az özvegyi nyugdíj későbbi megözvegyült házastársal történő megosztására, pénzügyi nehézségek esetén pedig az elhunyt hagyatékából is részesülhet. A törvény azt is lehetővé teszi, hogy a tartásdíjra jogosult házastárs bírósági határozat alapján keletkező jelzálogjogot jegyeztessen be, vagy kérvenyezze a tartásdíj fizetésére kötelezett házastárs vagyonának lefoglalását.

4 Mit jelent a gyakorlatban a „különválás” jogi fogalma?

A különválás azt jelenti, hogy a házastársak a törvény értelmében már nem kötelesek együtt élni. A tényleges különélés nem jár semmilyen joghatással (kivéve az 1975. május 22-i 151. sz. reformtörvény előtti helyzetekben).

A különválás nem szünteti meg a házassági jogviszonyt, de gyengíti azt.

A különválás történhet bírói határozattal vagy közös megegyezéssel.

Források: az anyagi jogi szabályokat a Polgári Törvénykönyv tartalmazza (150. és azt követő cikkek; az örökléssel kapcsolatos kérdésekről lásd az 548. és 585. cikket).

5 Melyek a különválás feltételei?

A bíróság határozatával elrendelt különváláshoz először annak megállapítása szükséges, hogy a házastársak már nem tudnak együtt élni.

Amennyiben ez a feltétel teljesül, a bíróság valamely házastárs kérelmére, akár a másik házastárs akarata ellenére is, határozatban elrendeli a különválást.

Kivételes esetekben a bíróság megállapíthatja valamely házastársnak a különválásért viselt felelősségét: ennek a tartásdíj különválás során és a házasság felbontását követően történő megállapítása és az öröklési jogok tekintetében vannak jogkövetkezményei. Az ügyész részt vesz az eljárásban.

A közös megegyezéssel történő különválása házastársak közötti megállapodáson alapul, de csak a bírósági jóváhagyás után válik hatályossá. A bíróság felel biztosításáért, hogy a házastársak által megkötött megállapodások megfeleljenek a család mindenképp felett álló érdekeinek. Különösen akkor, ha a megállapodás a gyermekfelügyelet és gyermektartás tekintetében nem szolgálja a gyermekek érdekeit, a bíróság a feleket összehívja, és felkéri őket a szükséges változtatásokra. Ha a felek ennek nem tesznek eleget, a bíróság megtagadhatja a különválás jóváhagyását.

6 Melyek a különválás jogkövetkezményei?

Személyes kapcsolatok: a különválás (bírósági végzéssel vagy közös megegyezéssel) megszünteti az életközösséggel kapcsolatos minden támogatási formára vonatkozó követelményt. A különválással az apaság védelme is megszűnik. Ha a feleség felvette a férj vezetéknévét, a különválással nem veszíti el azt, de a férj kérésére a bíróság megtilthatja a névhasználatot, ha e névhasználat a férjnek súlyos sérelmet okozhat. Hasonlóképpen a bíróság engedélyezheti a feleség számára, hogy ne használja férje vezetéknévét, ha e névhasználat számára hátrányos lehet.

Közös tulajdon: a közös tulajdon megszűnik a házastársak egyikének eltűntté nyilvánítása vagy feltételezett halála, a házasság érvénytelenítése, felbontása vagy polgári jogi joghatásainak megszűnése, különválás, a vagyonközösség bíróság általi megszüntetése, a házassági jogviszony kölcsönösen elfogadott megváltozása és a házastársak egyikének fizetéseképtelenné nyilvánítása esetén.

Különválás esetén a házastársak közös tulajdona akkor szűnik meg, amikor a bíróság engedélyezi a házastársak számára a különélést, vagy attól az időponttól, amikor a házastársak kölcsönösen elfogadott különválásáról szóló jegyzőkönyvet az elnöklő bíró előtt aláírják, feltéve, hogy azt a bíróság jóváhagyta. A házastársak különélését engedélyező végzést az anyakönyvvezetőnek küldik meg annak érdekében, hogy a közös hagyaték felbontását nyilvántartásba lehessen venni.

Szülői felelősség: a különválásnak helyt adó bíróság rendelkezik a kiskorú gyermekek felügyeletéről, és megállapítja a gyermekkel nem együtt élő szülő (vagy a kizárólagos felügyeleti jog kivételes esetében a felügyeleti joggal nem rendelkező szülő) által fizetendő gyermektartás összegét. A családi otthonban való tartózkodás jogának megállapításakor a gyermekkel élő szülő élvez elsőbbséget (további részleteket a „[Szülői felügyelet - Olaszország](#)” című szakaszban talál).

Tartásdíj megítélése: kérésre a bíróság a különválásért nem felelős házastárs részére a másik házastárs által fizetendő tartásdíjra való jogosultságot biztosíthat, ha e házastárs nem rendelkezik elegendő, független vagyoni eszközzel. A rászoruló házastárs akkor is jogosult a tartásdíjra, azaz a megélhetéséhez szükséges rendszeres összegre, ha ő a felelős a különválásért (a további részletekért lásd a „[Tartási igények - Olaszország](#)” című részt).

Elvált házastársak esetében kifejezett előírás a tartásdíj inflációval történő automatikus kiigazítása; az ítélezési gyakorlat ezt a különvált házastársakra is kiterjesztette.

A bírósági határozatban meghatározott, a szülői felügyeleti jogra, valamint a gyermekek és az egyik házastárs részére fizetendő tartásdíj kiszámítására vonatkozó intézkedéseket utólag is lehet módosítani. A tartásdíj fizetésének elmulasztása a büntető törvénykönyv 570. cikke értelmében bűncselekménynek számít.

Különválás felelősséggel és felelősség nélkül: a különválásért nem felelős házastársak ugyanolyan öröklési jogokkal rendelkeznek, mint a nem különvált házastársak.

A különválásért felelős házastárs csak az elhunyt hagyatékából jogosult tartásdíjra, és csak akkor, ha a hagyatéki eljárás idején tartásdíjra volt jogosult az elhunyt házastárstól (a Polgári Törvénykönyv 548. és 585. cikke).

Egyéb joghatások: a teljesítés elmulasztása esetén a különválásról szóló határozat feljogosít a bírósági határozat alapján keletkező jelzalog bejegyzésére; és a jogosult személy kérelmére a bíróság elrendelheti a felelős házastárs vagyontárgyainak lefoglalását, vagy a jövedelem zárolására vonatkozó végzést bocsáthat ki.

7 Mit jelent a gyakorlatban a „házasság érvénytelenítésének” jogi fogalma?

A Polgári Törvénykönyv 117. és azt követő cikkei értelmében a házasságot számos eltérő esetben lehet semmisnek nyilvánítani. A tárgyat elsősorban az érvénytelenség szempontjából kell vizsgálni, figyelembe véve az érvénytelenség okait és az egyes esetekben alkalmazandó jogot.

A házasság érvénytelen, ha azt a törvényben megállapított valamely érvénytelenségi ok érvénytelenné teszi, de az érvénytelenségi okra bírósági keresetindítással kell hivatkozni.

A házasság érvénytelenítése iránti kereset az örökösökre nem száll át, kivéve, ha a határozathozatal már folyamatban van. Az ügyész kötelezően részt vesz az eljárásban.

Források: az anyagi jogi szabályokat a Polgári Törvénykönyv 117-129a. cikke tartalmazza.

8 Melyek a házasság érvénytelenítésének feltételei?

A házasság a következő okokból minősülhet érvénytelennek (a Polgári Törvénykönyv 117. és azt követő cikkei):

1) a házastársak egyikének korábbi házassága még fennállt: az érvénytelenítés abszolút és elvülhetetlen; a keresetet bármelyik házastárs, közvetlen felmenő ági rokon, az ügyész vagy jogos érdekkal rendelkező bármely személy benyújthatja.

2) bűncselekmény miatti érvénytelenség (*impedimentum criminis*): olyan két személy által kötött házasság, akik közül az egyiket elítélték a másik házastársának sérelmére elkövetett emberölésért vagy annak kísérletéért; az érvénytelenítés abszolút és orvosolhatatlan, és arra bármelyik házastárs, az ügyész, valamint bármely, jogos érdekkal rendelkező személy hivatkozhat.

3) a házasság megkötése az egyik fél beszámítási képességének hiánya miatt nem lehetséges; a beszámítási képesség hiánya megállapításáról szóló végzés az esküvő után is kiadható, amennyiben a beszámítási képesség hiánya bizonyíthatóan fennállt az esküvő idején; a házasságot a gyám, az ügyész vagy jogos érdekkal rendelkező bármely személy megtámadhatja.

4) az egyik házastárs nem volt beszámítható állapotban (*incapacità naturale*); a házasságot az a házastárs támadhatja meg, aki ugyan nem minősül cselekvőképtelennek, de bizonyítani tudja, hogy a házasságot nem beszámítható állapotban kötötte. A kérelem nem nyújtható be, ha a házastársak több mint egy évig együtt éltek azt követően, hogy a kérelmező visszanyerte szellemi képességeit.

5) az egyik házastárs kiskorú volt; a kérelmet bármelyik házastárs, az ügyész vagy a szülők nyújthatják be; a kiskorú kérelem benyújtására irányuló jogosultsága a nagykorúvá válást követő egy éven belül megszűnik;

6) vérségi kötelék, rokoni kapcsolat, örökbefogadotti vagy szülő-gyermek viszony a felek között; ezen érvénytelenségi okra bármelyik házastárs, az ügyész vagy jogos érdekkal rendelkező bármely személy hivatkozhat, kivéve, ha az esküvő óta legalább egy év eltelt, és az adott esetben az említett kötelékek ellenére kérhették volna a házasság engedélyezését.

7) kényszer, megfélemlítés és tévedés: a hozzájárulást kikényszerítették, vagy azt a házastárs ellenőrzésén kívül álló eseményektől való rendkívül súlyos félelem váltotta ki; vagy valamelyik fél személyazonosságát illető tévedés történt, vagy a másik házastársra vonatkozó elengedhetetlen személyi előfeltételeket illetően állt fenn tévedés a Polgári Törvénykönyv 122. cikke értelmében; a keresetet az a házastárs nyújtja be, aki az említett okok alapján tévesen adta hozzájárulását, kivéve, ha a házastársak az erőszakkal való fenyegetésnek vagy a félelem forrásának megszűnését vagy a tévedésről történő tudomásszerzést követően egy évig együtt éltek.

8) színlelés: a házasságot bármely házastárs megtámadhatja, ha a házasságkötéskor megállapodtak az azzal járó kötelezettségek teljesítésének vagy a belőle származó jogok gyakorlásának elmulasztásában. Az érvénytelenítés iránti keresetet az esküvőtől számított egy éven belül kell benyújtani; kereset nem indítható, ha

a házastársak az esküvő után férj és feleségként együtt éltek, még ha csak rövid ideig is.

9 Melyek a házasság érvénytelenítésének jogkövetkezményei?

Ha a házastársak jóhiszeműen jártak el (azaz a házasságkötéskor nem tudtak az akadályról), a házasság az érvénytelenítésig hatályosnak tekintendő, az érvénytelenítés csak az erről szóló határozat meghozatalának időpontjától fogva fejt ki joghatást (a „vélt házasság” (*matrimonio putativo*) elve). A semmisnek nyilvánított házasság valamennyi gyermek tekintetében az érvényes házasság joghatásaival jár, akkor is, ha mindkét házastárs rosszhiszeműen járt el.

A bíróság azt is megkövetelheti az egyik házastárstól, hogy legfeljebb három éven át rendszeresen fizessen a másik félnek, amennyiben a másik házastárs nem rendelkezik megfelelő anyagi eszközökkel, és nem házasodott újra.

Amennyiben csak az egyik házastárs járt el jóhiszeműen, a házasság e házastárs és a gyermekek érdekében fejt ki joghatást. A rosszhiszeműen eljáró házastárs háromévi tartásdíjnak megfelelő kártérítést köteles fizetni, és további tartásdíj megfizetésére is köteles, ha más személynek nem áll fenn eltartási kötelezettsége.

10 Létezik-e alternatív, bíróságon kívüli mód a házasság felbontásával kapcsolatos kérdések rendezésére?

A 2014. szeptember 12-i 132. sz. törvényerejű rendelettel – amelyet a 2014. november 10-i 162. sz. törvény váltott fel – az olasz kormány két új alternatív eljárást vezetett be, amelyekhez nincs szükség bírósági eljárásra:

1. A felek ügyvéd jelenlétében támogatott tárgyalási megállapodást (*convenzione di negoziazione assistita*) köthetnek (az ügyész előzetes jóváhagyásával vagy engedélyével), amelyben vitájukat ügyvédi segítséggel békésen, peren kívül rendezhetik. Ez a lehetőség olyan házaspárok előtt áll nyitva, akik kölcsönös megegyezéssel kívánnak különválni, házasságuk polgári jogi joghatásait megszüntetni vagy a házasságot felbontani, illetve a különválásuk vagy válásuk feltételeit módosítani, abban az esetben is, ha gyermekeik még nem nagykorúak, vagy már nagykorúak, de súlyos fogyatékossgal rendelkeznek vagy anyagilag nem függetlenek. Ezzel a lehetőséggel élve a párok elkerülhetik bírósági eljárás indítását (a 2. és a 6. cikk);
2. Ha nincsenek kiskorú vagy olyan gyermekeik, akik már nagykorúak, de súlyos fogyatékossgal rendelkeznek vagy anyagilag nem függetlenek, a házaspárok számára a közelmúltban lehetővé vált, hogy anyakönyvvezető előtt olyan megállapodást kössenek, amely megerősíti különválásukat, házasságuk felbontását vagy polgári jogi joghatásainak megszüntetését, illetve a különválásuk vagy válásuk feltételeinek módosítását (12. cikk).

11 Hol nyújtsam be a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése iránti kérelmemet? Milyen formai követelményeket kell betartanom, és milyen iratokat kell csatolnom a kérelemhez?

Az ügy egészét a 2022. október 10-i 149. sz. törvényerejű rendelet 3. cikkének 33. pontja módosította, amely bevezette a IVa. címet (a személyekre, kiskorúakra és családokra vonatkozó eljárások szabályai) a polgári perrendtartásba.

E módosítások eredményeként a Polgári Törvénykönyv III. fejezete egy új II. szakasszal egészült ki, amely a különválással, a házasság felbontásával vagy a házasság polgári jogi joghatásainak megszűnésével, az élettársi kapcsolat megszüntetésével és a szülői felelősség gyakorlásának szabályozásával, valamint a vonatkozó feltételek módosításával foglalkozik.

A polgári perrendtartás 473a. cikkének (1) bekezdése értelmében, ha a törvény másként nem rendelkezik, a kérelmet személyek, kiskorúak és családok esetén a bírósághoz kell benyújtani (*Tribunale per le persone, per i minorenni e le famiglie*), amely bírói karként határoz; az ügyet azonban a bírói kar felhatalmazott tagja is meghallgathatja és megvizsgálhatja. Az illetékes bíróság a gyermek szokásos tartózkodási helye szerinti bíróság, amennyiben az eljárásban kiskorú gyermekkel kapcsolatos intézkedéseket kell hozni; minden más esetben az

illetékességre vonatkozó általános szabályok alkalmazandók, ezért a kritérium az alperes lakóhelye (a polgári perrendtartás 473a. cikkének (11) bekezdése). Ha az alperes nem nyomon követhető vagy külföldön rendelkezik lakóhellyel, a felperes lakóhelye szerinti bíróság illetékes, vagy ha a felperes külföldön rendelkezik lakóhellyel, bármely olaszországi bíróság tárgyalhatja az ügyet.

A benyújtott keresetnek tartalmaznia kell a következőket:

1. a bíróság neve, amelyhez a keresetet benyújtják;
2. a felperes és az alperes, valamint a felek közös gyermekeinek, amennyiben kiskorúak vagy nagykorú, de anyagilag nem független vagy súlyos fogyatékossgal élő gyermekek, valamint a kérelmekkel vagy eljárásokkal érintett egyéb személyeknek az utóneve, vezetékneve, születési helye és ideje, állampolgársága, lakóhelye, lakása vagy tartózkodási helye, valamint adóazonosító száma;
3. a jogi képviselő családi és utóneve és adóazonosító száma, a meghatalmazás megjelölésével együtt;
4. a kereset tárgya;
5. a kereset alapjául szolgáló ténybeli és jogi elemek egyértelmű és tömör ismertetése, a kereseti kérelmekkel együtt;
6. azon bizonyítékok felsorolása, amelyekre a felperes hivatkozni kíván, valamint az iratokhoz csatolt dokumentumok.

A keresetlevélben fel kell tüntetni más olyan eljárások fennállását is, amelyek részben vagy egészben ugyanazon vagy kapcsolódó kérelmekre vonatkoznak. A keresetlevélhez csatolni kell az ezen eljárásban már meghozott intézkedések másolatát, beleértve az ideiglenes intézkedéseket is.

A 473a. cikk (12) bekezdésének harmadik albekezdésében említett iratokat mindig csatolni kell a keresetlevélhez és az ellenkérelemhez, különösen a következőket:

1. az elmúlt három évre vonatkozó adóbevallások;
2. bejegyzett ingatlanra és ingó vagyonra, valamint részvényekre vonatkozó dologi jogok tulajdonjogának okirati bizonyítéka;
3. az elmúlt három évre vonatkozó banki és pénzügyi kimutatások.

A polgári perrendtartás 473a. cikke (49) bekezdésének rendelkezéseivel összhangban a felek a különválási eljárást megindító keresetlevélben a házasság polgári hatásainak és a kapcsolódó követelések felbontását vagy megszüntetését is kérhetik. Az ily módon benyújtott keresetlevelek a törvényben e célból előírt határidő lejártát és a különválást kimondó ítélet jogerőre emelkedését követően is elfogadhatók.

A keresetlevelet az abban említett iratokkal együtt kell benyújtani az illetékes bírósághoz.

A keresetlevél benyújtásától számított három napon belül az elnök kijelöli az eljárás tárgyalásával megbízott előadót, és a felek első bíróság elé állítására tűzi ki a tárgyalást, meghatározva az alperesi perbe bocsátkozás határidejét, amelyet a tárgyalás előtt legalább 30 nappal kell megtartani. Az elnök különleges gyámot jelöl ki, ha az alperes mentálisan beteg vagy cselekvőképtelen.

A keresetlevél benyújtásának napja és a tárgyalás között legfeljebb 90 nap telhet el.

A 473a. cikk (51) bekezdése szabályozza a felek által benyújtott közös keresetekre vonatkozó eljárást.

A 473a. cikk (47) bekezdésében említett eljárással kapcsolatos közös keresetlevelet a felek lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti bírósághoz kell benyújtani. A keresetlevelet a feleknek alá kell írniuk, és annak tartalmaznia kell az elmúlt három év bevételeinek és vagyonának részleteit, a felek által viselendő költségeket, valamint az utódokhoz és a gazdasági kapcsolatokhoz kapcsolódó feltételeket. A felek a keresetlevélben részben vagy egészben is szabályozhatják a vagyonjogi viszonyait. Amennyiben élni kívánnak azzal a lehetőséggel, hogy a tárgyalást írásbeli feljegyzések benyújtásával váltsák fel, ezt a keresetlevélben kell kérelmezniük, jelezve, hogy nem kívánják összeegyeztetni és benyújtani a 473a. cikk (13) bekezdésének harmadik albekezdésében említett iratokat. A benyújtást követően az elnök kitűzi a felek meghallgatását az előadó bíró előtt, és gondoskodik az iratoknak az ügyész részére történő megküldéséről, aki legkésőbb három nappal a tárgyalás előtt véleményt nyilvánít. A tárgyaláson a bíró, miután meghallgatta a feleket, és tudomásul vette az egyeztetés mellőzésére irányuló szándékukat, határozathozatalra utalja az ügyet. A bíró szükség esetén bármikor kérhet felvilágosítást, és felkérheti a feleket a 473a. cikk (12) bekezdésének harmadik albekezdésében említett dokumentumok benyújtására. A bírói kar végzést ad ki, amelyben jóváhagyja vagy tudomásul veszi a

felek közötti megállapodásokat. Ha a megállapodások ellentétesek a gyermekek érdekeivel, az elfogadandó módosítások megjelölésével idézi a feleket, és nem megfelelő megoldás esetén a keresetlevelet a jelenlegi formájában elutasítja. A gyermekekkel és a felekkel kapcsolatos szülői felelősség gyakorlására vonatkozó feltételek módosítására irányuló közös kereset esetén az elnök kijelöli az előadót, aki az ügyész véleményének kikérését követően jelentést tesz a tanácsokban. A bíró elrendeli, hogy a felek személyesen jelenjenek meg, ha azt közösen kérik, vagy ha a javasolt új feltételekkel kapcsolatban pontosításra van szükség.

12 Igénybe veheték-e költségmentességet az eljárás költségeinek fedezésére?

Van lehetőség költségmentesség (*patrocinio a spese dello Stato*) igénybevételére, így az ügyvédi tiszteletdíj és az egyéb bírósági költségek megfizetése nélküli jogi képviseletre is. A költségmentességet az Olaszországban törvényesen tartózkodó külföldi állampolgárok is igénybe vehetik. A jogosultsági feltételeket az 1990. július 30-i 217. sz. törvény és a költségmentességről szóló tájékoztató tartalmazza. A költségmentesség iránti kérelmeket a megfelelő ügyvédi kamarához (*consiglio dell'ordine degli avvocati*) kell benyújtani; lásd a kamara honlapján (pl. római ügyvédi kamara), valamint az Igazságügyi Minisztérium honlapján.

Források: A 2001. március 29-i 134. sz. törvénnyel módosított, 1990. július 30-i 217. sz. törvény.

13 Van-e lehetőség fellebbezésre a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen?

A házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában hozott határozat ellen van lehetőség fellebbezésre. A fellebbezést keresettel terjesztik elő, amelynek tartalmaznia kell a polgári perrendtartás 342. cikkében előírt információkat.

14 Mit kell tennem, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozatot szeretnék e tagállamban elismertetni?

A valamely tagállamban 2022. augusztus 1. előtt hozott határozatokat a többi tagállamban a 2201/2003/EK rendeletben (Brüsszel IIa.) meghatározott egységes elismerési szabályok szerint hajtják végre. A 2022. augusztus 1. után hozott határozatokat az uniós tagállamokban a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló, 2019. június 25-i (EU) 2019/1111 rendelet (Brüsszel IIb.) alapján ismerik el.

Mindkét rendelet értelmében a házassági ügyekben hozott határozatok elismerése automatikus. A házasság felbontására, a különválásra és a megsemmisítésre vonatkozó határozatokat, amelyek ellen az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban már nem lehet fellebbezni, a vonatkozó tanúsítvánnyal együtt anélkül hajtják végre, hogy a megkeresett tagállam anyakönyvi bejegyzéseit naprakésszé kellene tenni. A házassági ügyekben kötött, bíróságon kívüli megállapodásokat (mint például a 2014. november 10-i 162. sz. törvénnyé alakított, 2014. szeptember 12-i 132. sz. rendkívüli törvényerejű rendeletben előírt eljárás végén kötött tárgyalási megállapodásokat) az EU-ban a Brüsszel IIb. rendeletre tekintettel is végrehajtják.

Bármely érdekelt fél kérheti a külföldön hozott bírósági határozat elismerendőnek vagy el nem ismerendőnek nyilvánítását; az elismerés megtagadásának okait az alkalmazandó rendelet kifejezetten és kimerítően szabályozza. A bírósági kereset formájában benyújtott kérelmet (*ricorso*) ahhoz a fellebbezési bírósághoz (*corte di appello*) kell benyújtani, amely Olaszország belső joga értelmében az ítélet végrehajtásának helye szerint illetékességgel rendelkezik. A bíróság haladéktalanul határozatot hoz a másik fél meghallgatásával vagy anélkül, a határozatról a kérelmezőt értesítik. A 149/2022. sz. törvényerejű rendelettel módosított, 2011. szeptember 1-jei 150. sz. törvényerejű rendelet 30a. cikke értelmében az eljárás a másik fél nélkül, tanácsban zajlik.

15 Melyik bírósághoz kell fordulnom, ha a házasság felbontása/különválás/házasság érvénytelenítése tárgyában másik tagállam bírósága által kiadott határozat elismerését szeretném kifogásolni? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A tanácsban hozott határozat ellen a végzés kézbesítésétől számított 60 napon belül lehet fellebbezni.

Az ezzel a kifogással kapcsolatban hozott határozat ellen viszont a Semmítőszéken lehet fellebbezni (lásd a rendelet mellékleteit).

16 Mely jogszabályokat alkalmazza a bíróság olyan házastársak közötti bontóperben, akik nem ebben a tagállamban élnek, vagy akiknek állampolgársága különböző?

Olaszország a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról szóló 1259/2010/EU rendelet (Róma III.) részes fele. A külföldi elemeket érintő helyzetekben a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog a felek által a rendelet 5., 6. és 7. cikkének rendelkezéseivel összhangban választott jog, jogválasztás hiányában pedig a 8. cikkben előírt kapcsoló elvek által meghatározott jog. A külföldi jog alkalmazásának az említett rendeletben előírt egységes korlátai érvényesülnek.

A 149/2022. sz. törvényerejű rendelettel módosított, az olasz nemzetközi magánjog reformjáról szóló, 1995. május 31-i 218. sz. törvény 31. cikke, amely minden olyan esetben alkalmazandó, amikor az egységes európai nemzetközi magánjog nem alkalmazandó, teljes egészében hivatkozik az 1259/2010 rendeletben foglalt szabályokra is, kimondva, hogy a felek az alkalmazandó jogot az említett rendelet 5. cikke értelmében közös megegyezéssel, írásban is kijelölhetik, és hogy a kijelölésre az eljárás során is sor kerülhet a felek első megjelenése céljából tartott tárgyalás befejezéséig, akár a házastársak által akár személyesen, akár külön jogi képviselő révén a jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozat útján.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

Last update: 09/12/2024

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a jogi nyilatkozatban tekintheti meg.